

კარიკატურებიანი ჟურნალი 1907—1908 წ.წ.

- ხუმარა
- ოხუნჯი
- ცეცხლი
- მასხარა
- ზურნა
- ეკალი
- ზზიკი

Handwritten notes in red ink:
სეი ხიზოძე
1907 წ. 2
საქ.

III

აქ გაიღვიძა „ლომა“ მამაცმა.

აქ გაიღვიძა „ლომა“ ძლიერსა. მყისვე ფაფარი ზან შეირგვა. ხარფუსხა კული გადაუქნია და ზოაწმინდასა შეექნა ღრეკა.

მეორე დუმის მოვიდა ჟამი და ახმაურდენ კვლავ პარტიები. „ლომიც“ ნავარდობს და იღრინება ბურჟუაზიან ნაპატიები.

დღისით არ ჩნდება ქალაქის ბურჯი, ღამით უზომო გააქვს ღრიალი... ვერვინ გაიგო რათ იმალება ან რით შეუღდა ეგე წრიალი? ის ხომ „ლომა“ ძღვევა მოსილი, ბრძოლაში ასჯერ ნაგეშ, ნაწრთობი? მისთვის ქალაქის აწიოკება „პუსტიკა“ და ვისართობი.

მაშ რა შეემთხვა, რათ იმალება? რისთვის არ ჩნდება დღისა ნათელში, რისთვის უჭირავს გაუციებლათ რევოლუციური თუ დამაზა ხელში? ჟამთა უადრეს ვერვინ მიხვდების, საიდუმლოა ესე დიდი და ავლაბრისა „ლომის“ კატობას მხოლოდღა ფარავს ღამის წყვილიდი.

გათენდა დილა კენქაობისა. ცერებზე შედგა ქალაქი მთელი... თოვლის სუღარამ განეცა არც. ქუჩას მოედო რაზმი „დამცველი“. კვლავ შეიტაკენ მებრძოლთ რაზმები მაგრამ არსად სჩანს ზოგი მათგანი და მიცვალებულთ მაგიერობას ეწევა „ლომი“ დაშნაკაკანი. ხულიგანებიც მამაკათ სცემენ შავროვისაგან დაკურთხებული, მარტო კადეტებს და ჰანჯაკისტებს სისუსტისაგან წაუხდათ გული. თუ კი „საბუთი“ მიეცემოდა თავს არ ზოგავდენ ქუჩისა „მცველი“; კარგათ იხმარეს თოვის კონდახი— არ დაუკლიათ არვისთვის ხელი. გულის ფანჯალით ელოდა ყველა, ბრძოლისა ღმერთი ვის შესცინებდა. ტკილი იმედი გამარჯვებისა, მგონი, კადეტსაც უხიციებდა.

VI

ფერი იცვალა თფილისის „ლომა“!

გამიწყრეს მადლი მარტვილისა, დამჯეღმა რაზმმა დამიწვას სახლი, თუ უწარწერათ გაირჩეოდეს: ლომია ესე, კატა თუ ძაღლი?

გათავდა ბრძოლა შეუპოვარი... და გრგვინვის ნაცვლად მესმის წყმ-ტუნის... ლომისა ქეჩხო შემოგლეჯილი

საწყლათ კანკალებს დაშნაკუტუნნი. ვერ გასქრა მისმა კუკუ-მალიამ, ლომისა ტყავმა ვეღარ დამალა, გამოჩნდა მისი ავლა-დიდება და გაიზომა იმისი ძალა. თურმე ეშმაკი ესე „პარტია“ თავისი რიხით სხვებს აშინებდა. და ცხვირთ წინაშე რომ არ აეკრათ, მგონია ახლაც დაიძინებდა. დღეს ალბათ ნაღვლობს გამოღვიძებას, რადგანაც „ლომის“ დამკარგა ტყავი და საარჩენლო ასპარეზიდან კატა დაბრუნდა და ისიც შავი.

მექოთნე, მომჩივა-რი და ღმერთი.

(ზღაპრისებური)

იყო ერთი ღვთისნიერი კაცი, რომელსაც ისე უყვარდა ღარიბი ხალხი, რომ მათი გულისთვის არაფერს არ ზოგავდა, და ქონება რომ არ აუვიდა, საწყლებისათვის ქონების კეთებასაც შეუღდა. ერთხელ მასთან მივიდა ვინმე საწყალი კაცი და თხოვა ქონის გაკეთება. ღვთისნიერი მექოთნე შეპირდა, მარა დროზე ვერ მოუწერა. მოხოყენელი რომ მივიდა, ქოთანს მოპირდა და ყურები აკლდა. საწყალ კაცს გული მოუვიდა და უკმეხათ უთხრა:

—რაღა ჩემი ქოთანი ვერ მოასწარიო, წავალ და ღმერთთან გიჩვილებო.

—მიჩვილებო, მიუგო ღვთისნიერმა და თავის გულში თქვა—უმადური ყოფილხარ, მარა უმადურობის წამალიც მე ვიციო. ის საწყალიც წავიდა და ღმერთს შეჩვილა: ასე და ასე, საწყალი კაცი ღვთისნიერი კაცის ხელშია დამარგულია, მკაცრი ბრძანება უბოძე, რომ კარგი ქოთანი და მალე გამიკეთოსო!

ღმერთმა შეიწყნარა მისი თხოვნა და მექოთნეს ანგელოზის პირით უბრძანა: ამას და ამას მალე კარგი ქოთანი გაუკეთეო.

მექოთნემ გააკეთა ქოთანი, მარა ძირი გაუხვრიტა და მისცა მომჩივარს.

—ეს რააო? დაეკითხა საწყალი მექოთნეს.

—ქოთანი! გულგრილათ მიუგო მან.

—მერე ძირ გახვრეტელი?

—ღმერთმა ბრძანა, ქოთანი გაუკეთეო და ქოთანიც ეს არის. ძირ გაუხვრეტელი ქოთნის გაკეთება მას ჩემთვის არ უბრძანებია... საწყალმა მიუბრძენინა ღმერთს ქოთანი და მოახსენა:

—უფალო, დახედე, როგორ სამსხროთ აგვიგდო მექოთნემ შენც და მეც: ძირ გახვრეტელი ქოთანი გამიკეთა. მოილე მოწყალეობა და კიდევ უბრძანე, რომ მალე გამიკეთოს კარგი და ძირ გაუხვრეტელი ქოთანი.

ღმერთმა მეორეთაც შეუსრულა თხოვნა.

მექოთნემ მალე გაუკეთა ქოთანი, რომელსაც ძირის მაგიერ ამ გზობისათ გვერდი გაუხვრიტა.

—ეს რაღაა? შეეკითხა საწყალი მექოთნეს.

—ქოთანი! დინჯათ მიუგო მან.

—მერე გვერდ-გახვრეტელი?

—ღმერთმა ბრძანა ძირ გაუხვრეტელი ქოთანი გაუკეთეო და ძირ გაუხვრეტელიც ეს არის. გვერდ გაუხვრეტელის გაკეთება მას ჩემთვის არ უბრძანებია... მომჩივარმა კიდევ მიირბინა ღმერთთან და შეევიტა:

აი შემომქმენო, როგორ დავციონის შენც და მეც მექოთნე! ქოთანს ეხლა ძირის მაგიერ გვერდი გაუხვრიტა! რას მარგია გვერდ გახვრეტელი ქოთანი? შემიწყალე, უბრძანე—მალე გამიკეთოს კარგი, ძირ და გვერდ გაუხვრეტელი ქოთანი.

ღმერთმა შესამეთაც შეუსრულა თხოვნა. მექოთნემ გაუკეთა ქოთანი ძირ და გვერდ გაუხვრეტელი, მარა უპირო.

—ეს კიდევ რაა? შეუბღვირა საწყალმა მექოთნეს.

—ქოთანი! დამშვიდებულათ უბასუხა მექოთნემ.

—მერე და უპირო?

—ღმერთმა ბრძანა ძირ და გვერდ გაუხვრეტელი ქოთანი გაუკეთეო და ძირ და გვერდ გაუხვრეტელიც ეს არის. პირიანი ქოთნის გაკეთება მას ჩემთვის არ უბრძანებია.

მომჩივარი ხელახლავ მიიჭრა ღმერთთან და შეეხვეწა.

—აი, ყოვლად ძლიერო, შენი გაჩენილი მექოთნის სიკეთე! რათ მინდა უპირო ქოთანი, სიდან ჩავასხა შიგ რამე, ან სიდან ჩავაწყო. უბოძე მრისხანე ბრძანება, რომ გააკეთოს მალე ქოთანი ძირ და გვერდებ გაუხვრეტელი და პირიანი.

ღმერთმა მეოხებითა შეუსრულა თხოვნა.

მექოთნემ თვალის დახამამებამში გაუკეთა ძირ და გვერდებ მთელი და პირიანი ქოთანი, მარა ყური ფსკერზე გამოაბა.

—ეს მაინც რაღაა? შექსძახა საწყალმა მექოთნეს.

—ქოთანი! წყნარათ მიუვო მექოთნემ.

—სადა აქვს მერე ყურები, აა?!

ღმერთმა ბრძანა, ძირ და გვერდებ გაუხვრეტელი და პირიანი ქოთანი გაუკეთეო და ძირ და გვერდებ გაუხვრეტელი ქოთანი და პირიანი ქოთანიც ეს არის. ყურს ქოთანს ფსკერზე ნუ გამოაბამო, მას ჩემთვის არ უბრძანებია. ღმერთმა შენზე უკეთ იცის, რომ მექოთნეს, საითაც უნდა, ყურს იქით გამოაბამს ქოთანს. აბა, როგორ გეგონა შენ, გულ-უბრყვილო ადამიანო?!

გაბრაზებული მომჩივარი გაიქცა ღმერთთან და ატირებულმა მოახსენა:

—მამაო სახიერო, გადავეყვი ამ ერთი ქოთნის ვაკეთებას. როგორ ვთქვა შე, ცოდვილმა სულმა, თვარა ვერც შენი ღმერთობის გამიგია რამე და ვერც მისი ღვთისნიერობის. აი, დახედე, სად გამოაბა ყური!

ღმერთის გაეცინა და მომჩივარს უთხრა:

—იცი რას გეტყვი, შვილო? შენ ხომ ქოთანი გინდა, კაობით კაი, ოჯახში გამოსაყენებელი?

—რაღა თქმა უნდა, ყოვლად ძლიერო!

—მამ ჩემი რჩევა ეს არის: მიდი ისევ მექოთნესთან, ძალიან შეეხვეწე და შეაბრალებ თავი. ასე უფრო მალე და შენდა გუნებეირათ ვაკეთდება საქმე, იმიტომ რომ ქოთანს მექოთნე აკეთებს და არა ღმერთი.

მომჩივარმა დაუჯერა ღმერთს, მივიდა მექოთნესთან და მუხლ-მოღრეკით თხოვა შენდობა, შეაწყალა თავი და დაემუდარა, ერთი კარგათ

გამომწვარი ქოთანი ებოძებია მისთვის.

მექოთნემ შეიწყნარა წინანდელ მომჩივრის ვედრება და, რაკი ღროც ნებას აძლევდა, ერთი საუკეთესო ქოთანი ხელათ გაუკეთა, მიცა და თანაც ასე დაარიაგა:

ბენია და ბუზბია

ძველად, როცა თეატრები, კონცერტები, მასკარადები, ბალები და სხვა გასართობები არ ყოფილან, სასახლეებში ხუმარაები ჰყავდათ ხოლმე. იმათ ისეთი უფლება ჰქონდათ მინიჭებული ლაპარაკში, რომ მეფეებთან იმას ჰბედავდნენ, რასაც სხვა ვერ გაბედავდა და ბევრჯელ კეთილადც მოუხმარიათ თვისი ძალა. საქართველოს, როგორც ერთ ძველ სამეფოთაგანს, ეს ჩვეულება მიღებული ჰქონდა და საქართველოს მეფეებსაც ჰყოლიათ ხუმარები; მხოლოდ იმ განსხვავებით: თუ მოსწრებული და მქვერ-მეტყველი გვარის-შვილი იყო, იმას ხუმარას ეთხოვდნენ და თუ უბრალო ჩამომავლობის—მასხარას. უკანასკნელ დროს სახელი გაუთქვამსთ ქართლში ბენია-კუზიანს და იმერეთში ბეშტია-კოკლს. იმათი ნამოქმედარი ბევრი რამ დარჩენილა ხალხში.

დღეს „ბენია-ბეშტიაობის“ დრო აღარ არის, მაგრამ საქმე კი ბევრია ხოლმე საიმათო და ჩვენც ხან და ხან, დროს შესაფერად, ამ „ბენია-ბეშტიას“ გამოვიყენათ ხოლმე სტე-

—უწყოდე ცოდვილ მიწის შვილო, რომ, როცა ქოთანი გჭირია, მექოთნეს იქით საშველს ნუ ეძებ, თვარა ყოველთვის გაწვალებული იქნები...

ი. მაგმაძე.

ნაზე სალაპარაკოდ. მაგრამ ეს მომავლისთვის იყოს და ახლა კი გავაგრძობთ ისევ ზემო თქმულს: მეფეების მიბაძვით დიდი ოჯახებიც სცდილობდნენ, რომ ხუმარა შეეძინათ ხოლმე, მაგრამ სად იქნებოდა იმდენი ხუმარა და იმათ ნაცვლად გლახებს სჯერდებოდნენ: სალოსი-გლახა ღვთის შონაა,—მადლი თან დასდევსთ და ოჯახში შეიტანებენო. ძვირად მოიბოვებოდა მისთანა დიდ კაცის სასახლე, რომ იქ გლახასაც არ ჰქონებოდათ თავ-შესაფარი. ნიკო დადიანსაც, შეხვედრს, ჰყოლია ერთი სვიმონა გლახა.

ამ გლახის ერთი ნათქვამი ანდაზად არის ჩვენში გადაქცეული და ჩვენც მკითხველს გაეუზიარებთ: ღამის თევას ჩვენში ძველად დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა; დააწვენდნენ მელი-გინეს ცალკე ოთახში და გადააფარებდნენ ძველ ბადეს, როგორც ნაკურთხს, რომ მავნეს ველარ მიეხედნა და თვითონ კი, როგორც ქირის უფლები, ისე სტუმრებიც, ღამეს უთოვდნენ... ფხიზლობდნენ, რომ მტერი მოეგვრებიათ. გათენებამდი დაძინების უფლება არავის ჰქონდა; მერე კი, რომ ინათლებდა, „სირის-

კულდა“ სკამდენ და დაიშლებოდენ. იყო მთელი ღამე ერთი ხრილი, მზიარულება და კისრის ტუნა! რომ ძილი არავის მოსვლოდა, იგონებდნენ სხვა და სხვა სათამაშოებს, შიირებს და სხვანი და სხვანი. ეს ასეთი ყოფა, ესე იგი ღამის თევა იმდენ ხანს გასტანდა დიდ ოჯახებში მაინც, სანამ მელიოგინე ფეხზე არ წამოდგებოდა. ერთხელ ზემოხსენებულ ნიკო დალინსაც ჰქონდა ღამის თევა, რომელიც ისე ვათავდა, რომ ერთი მისი გლეხთაგანი არ მიკარებია. ბატონი გაწყრა და დაიბარა გლეხი.

— ბიკო—უთხრა ბრახ მორეულმა—ჩემი ყმა ხარ, იმოდენა ადგილმამული გიქირავს ხელში, მაგრამ სულ შენია, ვერავინ რამეს შეგეხება, რადგანაც გადასახადი ამოკვეთილი გაქვს, ჩემი შიშით ბუხს ვერავინ აგიფრენს. ასე ნებიერადა შეაფხარ. გმართებს მხოლოდ შინა-ყმობა. ჩემთან უნდა იყო ხოლმე სასახლეში, რომ ჩემი ქირი და ლხინი გაიზიარო და შენ კი ღამის თევაში მოსვლასაც მამადლიო? აკვრეენა პალური და გაავლო სასახლიდან: „თვალით აღარ დამენახო!“

მამინ ბატონის რისხვა ხუმრობა არ იყო და ერთხელ, მოურავი რომ შეიფულა მარტოდ-მარტო საფარე-შოში, მივიდა გლეხი და მოეხვეა მუხლზე: „შემარიგე როგორმე ბატონს!“ მოურავად ანტონ ჩიქოვანი იყო. მოუსმინა გლეხს და უთხრა: კარგი შეილო, შეგარიგებ, თუ ბატონთან ბოდიშს მოიხდი და ძღვნად კარგ ცხვარსაც მოართმევ; მე კი ვასამრიგლოდ ერთი კარგი ძროხა უნდა მომგეარო! ასე, შეილო, არ დაგავიწყდეს! ცხვარი ბატონს და ძროხა ანტონს!.. ცხვარი ბატონს და ძროხა ანტონსო! ეს სიტყვა რამდენჯერმე გაუშეორა ზედიზედ. იმ დროს მათ მეტი არავინ ყოფილა საფარე-შოში, გარდა სვიმონა გლახისა. ის კი ეგდო თავისთვის კუთხეში, მაგრამ იმას, როგორც გლახას, ვინ მიაქცედა ყურადღებას.

მეორე დღეს მოურავმა დრო შეურჩია ბატონს და შეავედრა გლეხი. იმ დროს სვიმონა გლახაც სასახლეში იყო. მოურავმა რომ ახსენა, ცხვარს მოგართმევსო, იმ გლახას მოაგონდა გუშინდელი ნათქვამი და წამოიძახა: ცხვარი ბატონსო, ძროხა ანტონსო?

ცხვარი ბატონსო, ძროხა ანტონსო!.. დალინმა იქვი აიღო, დაიბარა გლეხი, გამოჰკითხა და შეიტყო, რომ ბატონს ცხვარი რგებია და მოურავს კი ძროხა. დაუძახა შინა ყმებს. ანტონს ცალი უღვაში აუწიეს, გადააყენეს მოურაობიდან და გაისტუმრეს სახლისკენ. იმ დროში უღვაშის აწვევა უფრო ზნეობითი დასჯა იყო, ვიდრე ფიზიკური... წვერ-უღვაშის შერცხვენა ვაშკაცისათვის დიდი უბედურება იყო და ხალხში თავის გამოყოფა გაუქირდებოდა.

მადლობა ღმერთს, რომ დღეს ეს ჩვეულება გადავარდნილია, თვარამ, თქვენი მტერია, რომ დღეს საზოგადოდ მოურავებს წვერ-უღვაში აღარ შერჩებოდათ!

ბენია და ბეშტია, როგორც ძველი დროის კაცები, არ იშლიან ჩვეულებას და ხან და ხან კიდევ აპირობენ, რომ, ვინც ღირსია, უღვაშები აუწიონ ხოლმე. ჩვენც ჩვენის მხრით ვაფრთხილებთ ყველას და უფრო კი ხელმწიფის მოურავებს!

ბენიასა და ბეშტიას შეუკრავთ თურმე პირობა, რომ ხალხში გამოამყდენონ ავიც და კარგიც... გპირობა!

ზოგს აუზიონ უღვაში, ზოგს დაუზიონ წვერები; ზოგს შეაქამონ უტუნი და ზოგსაც ტაბლა-კვერები.

ბეშტია იმერელია, კარგადაც იცნობს მხარესა! ვინც ტკბილის ღირსი იქნება, როდი შეასმევს მწარესა.

ბენია რუჯულით სომეხი და გვარ-ტომობით ქართველი, ქართლ-კახეთშია გაზრდილი და ბევრი რამეს მანახველი.

ბენია ეტყვის ბეშტიას: ყოველთვის თუ ვერ მნახო, კორტოხზე უნდა შემოდევ, იქიდან გადმომძახო.

და მეც აქიდან მოგაწვდენ, რასაც კი გავიგონებო! ბევრს ფარისეველ მელა-კაცს შევარცხვენ... დაეაღონებო!

— ბეჩავე, ბენია!.. ბენია! რას ამბობ? არა გრცხვენია? მაგ გვარი გამოამყდენება ზოგისთვის ცუდი ძღვენია!

— ბეჩავე, ბეშტია!.. ბეშტია! რაღა რუსული „ჩესტია“, თუ მანგრე დაუფარავად გინდა, მოაბა „უესტია“?

არ იშლით? თქვენი ნებაა; მაგრამ ბეშტია!.. ბენია!.. მუათ უნდა გყავდეს ორივეს, თქვენ, შეკაზმული ცხენია!

გ ა მ ო ც ა ნ ა მ ი .

(საბჭოს დემუტატებზე).

გამოცანას მოგახსენებთ. გამოცნობა თქვენია; თუ რომ ყველას გამოიცნობთ, ერთი რამე თქვენ ია.

1.

ბევრი რამ მქონდა სათქმელი, არ მათქმევინეს, არაო!.. შემომბლაოდენ როგორც მგელს შემინებული ფარაო.

2.

აქ რომ ვიყავ, ვაიკირიქე; იქ რომ ჩაველ, დავიღრიქე; ხან მარცხნისკენ, ხან მარჯვენისკენ წარა-მარა ვავაბიჯე.

3.

„როგორც მოსულხარ, სვინაო, ისევე წახელ შინაო!“ ენა ბრგვილობამ მიშველა, რომ არსა მათქმევინაო.

4.

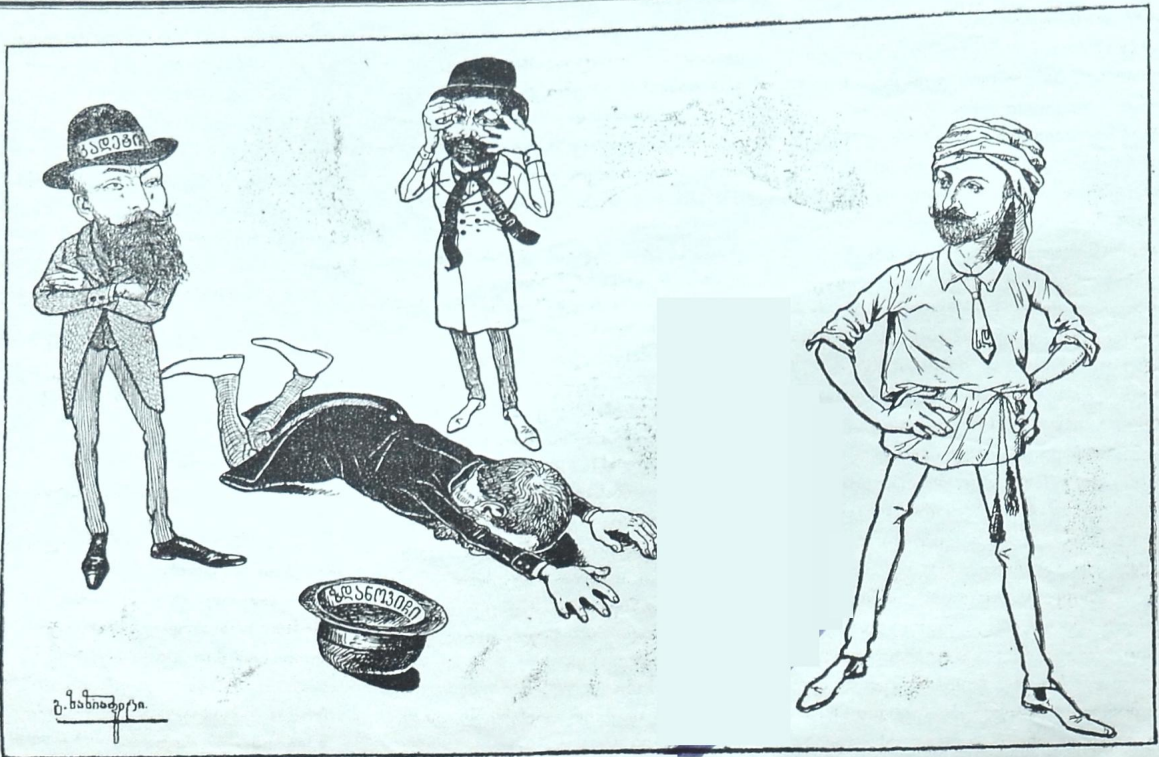
ენა-მკვერობის სახელი აქ მე თუმცა დამივარდა, მაგრამ იქ რომ ჩამიყვანეს, ენა სრულად ჩამივარდა.

5.

თარს რომ სიმები ავუბი, ჩამოვკარ, ჩაეაწკრილევ; აღვოკატურად... კატურად მე ენა დავატრიალევ.

ზოგი ისა ვსთქვი, ზოგი ეს, თვალეზი დავაბრიალევ. მაგრამ „პაშოლო“ რომ მიიხრეს, შინისკენ წავეყილევ.

ნ. ხაჩიძე

გიორგი ზდანოვიჩი
კადეტების გმირია;
ქოქსაც გამოჰყავს გმირად;
როცა გასაქირია.

სოციალისტიც გახლავს,
ლიბერალიც... ცხადია...
სახელმწიფო „ღუმეში“
წაბრძანება წაღია!

მაგრამ წინ ეღობება
სოციალ-დემოკრატი...
ალარ გაულის მასთან
ქამანდები და კვანტი...
ორივე მოპირდაპირე
მომხრე ზდანოვიჩისა
დაცემულს დაზღუქუნობს
თმა-გაწეწით.

კრიტიკა.

ლ ე მ ც ი ა .

(სცენა მშრომელი ხალხისთვის თავდადებულის ცხოვრებიდან).

(სცენა წარმოდგენს ვეფხურთელა „ბალანს“, რომელიც ხალხით მთლათ გაქვდილია. ერთ კუთხეში დბას დიდი ბოჭკა. საშინელი ხმაურობაა. ცოტა ხნის შემდეგ ბოჭკაზე აღის კაცი იგი ვინმე „ცნობილი“ აკობია, გულ-ამოსკვნით ქვითინს მოყვება და გულში ცემით გალობის ხმით იწყებს).

აკობია — ძმანო მშრომელი-ნოოოო!

ბრბო — (ერთხმათ შებღავლებს) ყურს გიგდებთ, ჩვენო მხსნეელოოო!

აკობია — ძმებო! ძმებო! ჩემო მშრომელი ძმებო! (ქვითინებს) გული მიწუხს, გონება მეზნევა, თავი მიხურს, როდესაც ვხედავ თქვენ ტანჯვა-წვალეობას. ნუ თუ ერთხელ მაინც ბოლო არ უნდა მოეღოს თქვენ ტანჯვას? ნუ თუ მუდამ სხვის აპე-

კუნობის ქვეშ უნდა იყოთ? ჩემო დაბრმავებულ ძმებო! ნუ თუ იმიტომ ღვრით სისხლს, იმიტომ იბრძვით, რომ ერთი ბატონი მოიშორთ და მეორეს ჩაუფარდეთ ხელში? მეორე უფრო ბასრ-კბილება და ახალ მოდის „ყუდიან“ ბატონებს? ვაი, ჩემს მოსწრებას! ვაი ამ დღის მომსწრეს! (გულში მუშტებს იცემს და ხმა მაღლა ღრიალებს) ძმებო! ჩემო უქკუო ძმებო! გაახილეთ თვალები, მოიკრივეთ გონება. დაუკვირდით საქმეს, მოდით გონს! გაიგეთ რას ჩადიხართ; როგორ უნდა მოვიქცეთ ასეთ დროს? აი როგორ: ვკითხოთ თავის თავს, რა გვტკივა, სად გრტკივა, რა არის ჩვენი გაკირების მიზეზი! რა წამალი უშველის ჩვენ ტკივილებს? მაგალითად მე ვკითხვით, რა გტკივათქო? მე გიპასუხებ, თავი მტკივა.

როგორ მტკივა? საშინლათ მტკივა, ძმანო მშრომელიო! საშინლათ. არ შემიძლია ავიწეროთ, რა საშინელ ტკივილს ვგრძნობ. მაგრამ რადგან მე დაკვირვებული კაცი ვარ, ყველაფერს კრიტიკული თვალით უყურებ და თქვენსავით ბრმათ არ ვემორჩილები. შემიძლია ავიწეროთ ჩემი თავის ტკივილი. მე თავი მბაია კისერზე. როგორც ხედავთ, კაი მოზრდილი თავი მაქ. როგორც გამოჩენილი პუბლიცისტი უმეტეს დროს ვწერ. ავღვები დილით, მიუჯდები მაგიდას და ავიღებ ხელში კალამს თუ არა, რაღაც აქედან (კეფაზე დაიდებს ხელს) უტბათ შეიფრთხილობს და შუბლისკენ გადმოფრინდება. შემდეგ ისევ უკან გადაფრინდება. ხან გვერდზე, ხან აღმა და ხან დაღმა. ამ დროს საშინელ ტკივილს ვგრძნობ,

მაგრამ სამაგიეროთ თითო გადაფრენაზე ისეთი გენიოსური აზრი მებადება, რომ ყველაფერ ტკივილს გაუშლავს კაცი. პირველათ, ძმანო მშრომელნო! ძალიან გამაკვირვა ამ ამბავმა და დავფიქრდი. ბევრი ვიფიქრე და ბოლოს ამ აზრს დავადექი. ალბათ საიდგანდაც მწყერი შემპარვია თავში და რადგან ცარიელი ალაგი ბევრი აქვს, დაფრინავს თავისუფლათ მეთქი. ხელათ წავედი დალაქთან, მოვაპარსინენ თავი, გავაშინჯვინე ყოველი კუთხე, მაგრამ ვერსად ვერ იპოვნა, საიდან შემქმრალიყო მწყერი. ბოლოს მითხრა: მოდი ჩაქუჩს დაფურახუნებ და თუ მართლა მწყერია, შეიფრთხილდები და გვივებთო. კარგი მეთქი. მოიტანა ჩაქუჩი ჩამარტყა მაგრათ თავში. თავმა ისეთი ხმა გამოიღო როგორც ორმოც კოკინამ ცარიელმა ძველმა ქვევრმა. ჩამარტყა მეორე, მაგრამ თავმა ისევ ისეთივე ხმა გამოიღო. აქ, ჩემო ძმაო, არც მწყერია და არაფერი, თავი სულ ცარიელიაო, მითხრა დალაქმა და ყოველ შემთხვევაში მიჩნა ყინულები ვიღო ზედ. თუ მწყერი ან სხვა რამე ცხოველია შიგ, გაიყინებაო. ვიდე ყინულები, მარა მანაც არ მიშველა. შეეუღდექი ისევ ფიქრს, რომ გამოხეცვლია, რა ფრინველია ჩემ თავში. ფიქრმა ტყუილათ მჩ ჩამიარა და დავრწმუნდი, რომ მწყერი კი არა, გენიოსური აზრი იყო, ფიქრი, გიჟი აზრი და გარეთ გამოხატავს ლამობდა. საჭირო იყო ამ გიჟი აზრის დაშლმინება და მიემართე ექიმს. მიჩჩიეს კოჯრის გზაზე „გენიოსთა თავშესაფარში“ შესვლა. ამ დღეებში ვაპირებთ კიდევ... (ისევ ქვითინს და გულში ცემას მოყვება) ძმანო მშრომელნო! თქვენც ასე უნდა მოიქცეთ, თქვენც უნდა გამოუწახოთ საშვალემა თქვენ ტკივილებს. რა გვინდა ჩვენ? თავისუფლება, ბედნიერება! ეის შეუძლია მოგვიპოვოს ეს? ს.-ფედერალისტთა პარტიას!

ბრბო. — (შებლაღვებს) მართალია! მართალი!

აკობია — (განაგრძობს) რომელი პარტიაა ხალხის მტერი და თავისუფლების წინააღმდეგი? ს.-დემოკრატიული პარტია!

ბრბო — (ერთხმათ) მართალია! მართალი!

აკობია — რა უნდა ს.-დემოკრატიული პარტია!

ტიას? თქვენი ტყავის გაძრობა, თქვენი მოტყუება, ერთი ბატონის გადაგდება და თავის თავის გაბატონება!

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ს.-დემოკრატიას უნდა თქვენ გაღარიბდეთ, სული ამოგდერეთ. ის, როგორც მღვდელი, გეუბნებათ, მოითბინე და სამაგიეროთ ვპირდებით ხუთასი წლის შემდეგ სოციალიზმს!

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — (ხტის ზოქაზე და საშინლათ ღრიალებს) ს.-დემოკრატია მღვდლების პარტიაა!

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ის მღვდლებს ეხმარება და თქვენი მოსისხლე მტერია.

ბრბო — მართალია! მართალი! ძირს ს.-დემოკრატია!

აკობია — ძმანო მშრომელნო! თქვენი ერთგული, თქვენი ქომაგი თქვენთვის თავდადებული ს.-ფედერალისტებია. მათ უნდათ თქვენთვის ყოველივე ბედნიერება. ს.-ფედერალისტების სოციალიზმი სულ აღრე იქნება, — ხელო თუ ზეგ.

ბრბო — მართალია! მართალი! გაუშარჯოს ს.-ფედერალისტებს და მათ ლიდერ აკობიას.

აკობია — (გახარებული ყლორძინს მოყვება) ს.-დემოკრატია ტყავს აძრობს მუშებს და ამ ტყავებიდან იკერავს თავის ქურქებს.

ბრბო — (განრისხებული მუშტებს მოიდებუნენ) მართალია! მართალი! ძირს ს.-დემოკრატია?

აკობია — ს.-დემოკრატია სტყუის!

ბრბო — მართალია მართალი!

აკობია — ს.-დემოკრატია უსირცხვილო, ყოველ-გვარ ზნეობრივ კანონების უარ მყოფელი, ხალხის მატყუარა პარტიაა!

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ს.-დემოკრატიის პროგრამაში სხვა წყვრია და ისინი ხალხს სულ სხვას ეუბნებიან.

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — პროლეტარიატის და გლეხობის ინტერესების ნამდვილი დამცველი ს.-ფედერალისტების პარტიაა!

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ს.-ფედერალისტებს უნდათ ეხლავე განახორციელონ ქართული „სოციალიზმი“, ს.-დემოკრატებს კი ხალხის ტყავის გაძრობა.

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ძმანო მშრომელნო! ეხლა ჩვენ გავიგეთ, რა მტერია!

ბრბო — გავიგეთ! გავიგეთ! **აკობია** — ეხლა წამალი გამოვინახოთ. წამალი ის არის, რომ ერთდეთ ს.-დემოკრატიას. ის სიცრუის პარტიაა, ის მღვდლების პარტიაა.

ბრბო — მართალია! მართალი! ძირს ს.-დემოკრატია!

აკობია — მოდი! მოდი! ძმანო მშრომელნო, შემოკრებით ს.-ფედერალისტთა დროშის ქვეშ! იქ არის თქვენი ხსნა, ის არის ხალხის ინტერესების ნამდვილი დამცველი პარტია.

ბრბო — მართალია! მართალი! მოვდივართ, ჩვენო მხსნელო! გაუშარჯოს ს.-ფედერალისტთა პარტიას! ძირს ს.-დემოკრატია!

აკობია — ძმანო მშრომელნო! მე ვარ აკობია, ს.-ფედერალისტთა ლიდერი.

ბრბო — მართალია! მართალი! გაუშარჯოს აკობიას!

აკობია — მე ვარ გენიოსი.

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ჩემ ცარიელ თავში გენიოსური აზრები დაფრთხილობენ!

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — ამ მფრინავ აზრების წყალობით მე ქუჩური სიტყვებით გავლანძღე ს.-დემოკრატია...

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — და მით დაგარწმუნე თქვენ, რომ ის ხალხის მტერია.

ბრბო — მართალია! მართალი!

აკობია — მაშ, ძმანო მშრომელნო!

რაკი ჩემი მოვალეობა შევისრულე, ეხლა შემიძლია კოჯრის გზას შევყვე, რომ „გენიოსთა თავშესაფარში“ კოტათი დავასვენო ჩემი მოგითიანებული აზრები და შემდეგ უფრო ძლიერათ გავილაშქრო ჩვენ მტრებზე.

ბრბო — მართალია! მართალი! წადი გენაცვა, ცოტა ხანს დაისვენე, თან ყინულიც იდე თავზე. მიიდე ყოველივე ზომები, რომ, თუ მწყერია, აღრე გამოფრინდეს და, თუ აზრები, დალაგდეს, ჩადგეს ერთ კალაპოტში.

აკობია — (შებტება და დაიბღვავებს) მაშ გაუშარჯოს ს.-ფედერალისტებს! ძირს ს.-დემოკრატია!

ბრბო — მართალია! მართალი! გაუშარჯოს ს.-ფედერალისტებს! გაუშარჯოს მის ლიდერს „მფრინავ აზროვან“ აკობიას! ძირს ს.-დემოკრატია! (დემოკრატია თავს დასხამს და იშტება).

ბრბო — მართალია! მართალი! გაუშარჯოს ს.-ფედერალისტებს! გაუშარჯოს მის ლიდერს „მფრინავ აზროვან“ აკობიას! ძირს ს.-დემოკრატია!

აკობია — მართალია! მართალი! გაუშარჯოს ს.-ფედერალისტებს! გაუშარჯოს მის ლიდერს „მფრინავ აზროვან“ აკობიას! ძირს ს.-დემოკრატია!

რედაქტორ-გამომცემელი
აკაკი წერეთელი.

განცხადებანი.

იყიდება

კარიკატურებიანი გაზეთი „ხუმარი“ გამოევა კვირეულ ერჯელ, ცალკე რომერი ელირება ყველგან 10 კაპ.

წლის ბოლომდის (11 თვე) ხელის მომწერთათვის ელირება 4 მან. 50 კაპ., ნახევარი წლით—2 მან. 50 კაპ.

რედაქციის დროებითი ადრესი: **Тифлисъ, Типографія т-ва „Сорананъ“ для газеты „ХУМАРА.“**

„ხუმარას“ რედაქცია თხოვს თანამშრომლებს, მასილასთან ერთად გამოგზავნონ სურათებიც, რომ ამით შეძლება მოგვცენ კარიკატურული სურათების დახატვის. თანამშრომლებს გონიერი მიეცემათ.

ახალი ელექტრომბეჭდავი სტამბა აზხ. „სორანანი“

ღებულობს ყოველგვარ სასტამბო საქმეებს დაკლებულ ფასებში. სტამბა მოთავსებულია მადათოვის კუნძულზედ კნ. მუხრანსკის სახლში № 1.

ვერაზე (თბილისში) სამოსახლოები ბ. ბ. მაკაროევის ადგილში. შეიძლება შეძენა 200 საყ. ეზოსი (ქუჩებიანა და ეზოიანა სულ თითოზე 270 ითხ. საყ.) ოთხ კუთხედ საყენზე ფასი მოდის თითქმის 27 კაპეიკი. ვისაც ხელი აქვს მოწერილი, ვთხოვთ დღეის რიცხვიდან ორი კვირის განმავლობაში წარმოადგინონ ბედ პირველი თვის გადასახადის შესატანად 6 მან., საქმის საწარმოებლად კი 1 მანეთი. ვისაც გარემოება ხელს უწყობს, მეტი უნდა წარმოადგინოს—70 მანეთამდე. (სიყალბე ამ შემთხვევაში არ შეიძლება). ფული უნდა წარმოადგინდეს თბილისის სამეურნეო ბანკში შემდეგი პირების სახელზე: მიხეილ ბიორგისძე გოვლიძე, ივანე სვიმონისძე შუბაშვილი, ბაგრატ არტემისძე თოროზოვი, ისაყ ოქროპირისძე ბახტაძე და სევასტი მიქელასძე გაჩეილაძე. ვისაც დაწერილებითი ცნობების მიწოდება ენებება, წარმოადგინოს მარკები. უფრო უზინაო, მუშა ხალხს დაურიგდება სამოსახლოები. 400 სამოსახლოა ჯერ მისაღები. ხელ-მოკლე შეიდეგს ერთი წლის ვადა ეძლევა თვე-თვეობით ფულის ნაწილ-ნაწილად შემოსატანად. ადგილები დაიტვირთება, დანაწილდება, ხოლო შიდ შესვლა მაშინ შეიძლება, როცა ფულს საესებით გაისტუმრებდნენ—ერთ წელიწადში. თუ სადმე სამოსახლოების შეძენის მსურველნი ბლომად იქნებიან, შეუძლიათ არჩეული კაცი გამოგვიგზავნონ პირადად მოსალაპარაკებლად პირობების განსაცნობად, რომლის დაახლოებით გაცნობა აუკლებელია. ადგილის მდებარეობა საუკეთესოა და მომავალიც დიდი აქვს. ძმანი მაკაროევი დიდის თანაგრძნობით ეგებებიან ხალხის გაჭირვებულ მდგომარეობას მათდა სასიკადულოდ და სხვა მახლობელ მემამულეთა სამავალითოდ. ძმ. მაკაროევზე შემდეგ გვექნება ჩვენ გაზეთის საშუალებით ლაპარაკი...

ვისაც ჯერ არ მოუწერია ხელი, შეუძლია იმან 5 მანეთი ბედ წარმოადგინოს და ერთი მანეთიც საქმის საწარმოებლად მიყოლებული ადგილების შესაძენად, როცა პატრონი განაცხადებს სურვილს.

ერთი მანეთი საქმის საწარმოებელი, რომელიც იყო ზემოთ მოხსენებული წარმოადგინდება იმავე ბანკში მარტო მიხილ გიორგისძე გოვლიძის სახელზე, სხვა კი ხუთივე ზემოდ ხსენებულ პირების სახელზე.

დროებითი ადრესი: **Тифлисъ, Типографія „Сорананъ“ Севастію М. Гачечиладзе.**